

[Úvodní Stránka](#) > ... > [Rodinné Věci a Dědictví](#) > [Dědictví](#) > [Omezení Dědění – Zvláštní Pravidla](#) > France

Omezení dědění – zvláštní pravidla

Obsah zajišťuje

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Stanoví zvláštní pravidla podle práva tohoto členského státu z ekonomických, rodinných nebo společenských důvodů omezení pro dědění nemovitostí, některých podniků a jiných zvláštních druhů majetku nacházejících se v tomto členském státě nebo na něj mají dopad?

Ve Francii existují zvláštní pravidla, která se odchyľují od obecného dědického práva, a to jak ve vztahu k dědické posloupnosti (*dévolution successorale*)(1), tak k rozdělení pozůstalosti (*partage successoral*)(2).

1. Zvláštní pravidla dědické posloupnosti

Dědická posloupnost je systém, kterým se určují osoby, které zdědí pozůstalost po zůstaviteli.

Francouzské právní předpisy a judikatura stanovily zvláštní pravidla pro dědickou posloupnost s ohledem na zvláštní povahu určitého majetku. Vztahují se na následující majetek:

Rodinné památky

Zvláštní pravidla týkající se rodinných památek (*souvenirs de famille*) byla stanovena judikaturou.

Rodinné památky jsou rodinné předměty, jejichž hodnota je především osobní a subjektivní, například dopisy rodině, portréty, nábytek s rodinným erbem apod. Tento majetek „je svědkem rodinné historie“, a proto představuje „spíše emocionální než peněžní dědictví, jehož význam pro rodinu vyžaduje, aby pravidla jejich převodu byla upravena zvláštním způsobem, zejména aby se zabránilo jeho rozptýlení způsobem, jenž by ho zbavil rodinného prvku, který je pro jeho hodnotu zásadní“ (Grimaldi, M., *Droit patrimonial de la famille*, Dalloz Action, 7. vydání 2021/2022, č. 235.221).

Podle judikatury (viz zejména [1. občanskoprávní oddělení, 21. února 1978, odvolání č. 76-10.561, zveřejněno ve Věstníku](#)) se na tento majetek nevztahují pravidla o dědické posloupnosti a rozdělení pozůstalosti stanovená v občanském zákoníku (*Code Civil*). Pokud tedy neexistuje lepší dohoda mezi rodinnými příslušníky nebo závěť (*disposition testamentaire*), může být tento majetek svěřen formou úschovy tomu rodinnému příslušníkovi, který je podle soudu nejlépe způsobilý k jeho opatrování. Rodinné památky se tedy spíše než do rukou konkrétního člena rodiny svěřují do péče člena rodiny, který je musí uchovávat pro potřebu ostatních členů rodiny.

Hřbitovní pozemky

Hřbitovní pozemek je místo na hřbitově (hrobka nebo hrob). Hřbitovní pozemky mají obzvláště významný rodinný účel, který podle francouzské judikatury odůvodňuje výjimku z obecného dědického práva.

Proto odchylně od [článku 815 občanského zákoníku](#) nemohou být hřbitovní pozemky součástí rozdělení pozůstalosti: přechází na dědice, kteří jsou trvalými spoluvlastníky (*indivision perpétuelle*). Jako spoluvlastníci mají dědicové právo být na pozemku pohřbeni, nechat na něm pohřbít své rodinné příslušníky a nesouhlasit s

pohřbením osob, které nejsou rodinnými příslušníky osoby, která pozemek koupila (*cessionnaire*).

Literární a umělecká díla

[Článek L. 111-1 zákona o duševním vlastnictví](#) (*code de la propriété intellectuelle*) stanoví, že autorské právo (*droit d'auteur*) zahrnuje duševní a morální rysy (např: právo na zveřejnění díla, právo uvést své jméno na díle, právo na úctu k dílu atd.), jakož i majetkové rysy (např: právo na odměnu za zpřístupnění díla).

Zákon o duševním vlastnictví obsahuje několik zvláštních pravidel, která se odchyľují od běžných pravidel týkajících se dědické posloupnosti za účelem ochrany autorských práv.

Například pokud jde o peněžité povahu, [článek L.123-6 zákona o duševním vlastnictví](#) stanoví, že pozůstalý manžel/pozůstalá manželka má zvláštní požívací právo k jakémukoli právu na užití (*usufruit spécial sur le droit d'exploitation*), které autor nevyužíval. Právní teoretici se domnívají, že toto zvláštní užívací právo „je vysvětleno skutečností, že se předpokládá, že pozůstalý manžel/pozůstalá manželka svou péčí vytvořil/a prostředí příznivé pro tvorbu duševních děl, a že je tudíž legitimní poskytnout mu/jí náhradu formou přiznání práva na užitek z výsledků této tvorby.“ (Grimaldi, M., *Droit patrimonial de la famille*, Dalloz Action, 7. vydání 2021/2022, č. 235.201).

Pokud jde o duševní a morální povahu, [článek L. 121-2 zákona o duševním vlastnictví](#) stanoví, že po smrti autora „právo na zpřístupnění posmrtných děl autora vykonává vykonavatel(é) (*exécuteurs testamentaires*) určený(í) autorem během jejich života. Pokud k určení vykonavatelů nedojde nebo po jejich smrti, a pokud autor nestanovil jinak, se toto právo uplatní v následujícím pořadí: potomky, manželem/manželkou, vůči němuž/níž neexistuje pravomocné rozhodnutí o soudní rozluce (*jugement passé en force de chose jugée de séparation de corps*) a který/á neuzavřel/a nové manželství, jinými dědici než potomky, kteří získají celou pozůstalost nebo její část děděním, a univerzálními dědici (*légataires universels*) nebo obdarovanými (*donataires*) celé budoucí pozůstalosti“. Pořadí osob uvedené v tomto článku je tedy odlišné od pořadí stanoveného podle [článku 734 občanského zákoníku](#), který stanoví pořadí, v němž dědicové zůstavitele dědí pozůstalost.

Pachtovní smlouvy

Pachtovní smlouva (*bail rural*) je smlouva o pronájmu zemědělského pozemku nebo budov vlastníkem nebo pronajímatelem (*baillieur*) nájemci nebo pachtýři (*exploitant*) za nájemné. To umožňuje zpřístupnit pozemky nebo budovy pro zemědělskou činnost.

[Článek L. 411-34 zákoníku o zemědělství a mořském rybolovu](#) (*code rural et de la pêche maritime*) v zásadě stanoví, že pachtovní smlouva pokračuje ve prospěch zůstavitelova manžela/manželky, partnera/partnerky, s nímž/s níž uzavřel registrované partnerství (*pacte civil de solidarité*), a předků a potomků zůstavitele, kteří se podíleli na zemědělském podniku nebo se na něm skutečně podíleli v průběhu pěti let před smrtí.

Toto zvláštní pravidlo je odůvodněno specifickou povahou zemědělství. Odchyľuje se od běžného práva v tom, že:

- příbuzní ve vedlejší linii (tj. sourozenci), kteří jsou dědici zůstavitele podle běžného dědického práva, nemohou mít prospěch z práva na pachtovní smlouvu;
- aby osoby uvedené v článku L. 411-34 zákona o zemědělství a mořském rybolovu mohly využít práva na pachtovní smlouvu, musí se před smrtí skutečně podílet na zemědělském podniku.

Zvláštní pravidla pro ochranu domácnosti manželů

Jsou stanovena zvláštní pravidla, která brání tomu, aby manžel/manželka nebo partner dědil společnou domácnost s ostatními dědici zůstavitele. Tato pravidla, která byla stanovena z důvodu rodinné povahy domácnosti, mají za cíl zachovat životní prostředí pozůstalého manžela/manželky nebo, pokud jde o nájem obytných prostor (*baux d'habitation*), registrovaného partnera/registerované partnerky zůstavitele.

[Článek 1751 občanského zákoníku](#) stanoví zásadu společného užívání (*cotitularité*), pokud jde o nájem obytných prostor. Stanoví tedy, že „právo na nájem prostor, které nemají ani profesní, ani obchodní povahu a které oba manželé skutečně užívají jako své bydliště, bez ohledu na jejich majetkové poměry v manželství a bez ohledu na jakoukoli dohodu o opaku, i když byla nájemní smlouva uzavřena před uzavřením manželství nebo registrovaného partnerství, pokud o to partneri společně požádají, se považuje za právo, které mají oba manželé

nebo partneri.“

V posledním odstavci tohoto článku se uvádí, že „v případě úmrtí jednoho z manželů nebo registrovaných partnerů má pozůstalý manžel/pozůstalá manželka nebo registrovaný partner/registrovaná partnerka a společný nájemce na základě nájemní smlouvy výlučné právo na tuto smlouvu, pokud se jí výslovně nevzdá.“

V případě, že dům patří společně manželům nebo patří zemřelému manželovi, [článek 764 občanského zákoníku](#) stanoví, že manžel, který má právo dědit a který v době úmrtí skutečně obýval dům jako své hlavní bydliště, má až do své smrti právo bydlení (*droit d'habitation*) v domácnosti a právo na užívání nábytku (*droit d'usage sur le mobilier*). Na rozdíl od pravidla platného pro nájemní smlouvy na bydlení se tato výjimka vztahuje pouze na manželské páry (a nikoli na registrované partnery).

2. Zvláštní pravidla pro rozdělení pozůstalosti: přednostní přidělení

Rozdělení pozůstalosti je závěrečnou fází vypořádání dědictví. Ukončuje společné vlastnictví, protože zahrnuje přidělení individuálních práv každému dědici k majetku, který tvoří pozůstalost, která má být rozdělena.

V zásadě platí, že pro rozdělení pozůstalosti je třeba stanovit tolik dílů, kolik je dědiců se společným nárokem na podíl ([článek 827 občanského zákoníku](#)). Všechny díly mají v zásadě stejnou hodnotu; pokud složení pozůstalosti neumožňuje stanovit díly stejné hodnoty, rozdíl se vyrovná platbou na vyrovnání podílů (*soulte*) ([článek 826 občanského zákoníku](#)).

[Článek 830 občanského zákoníku](#) stanoví, že při vytváření a sestavování dílů je třeba usilovat o to, aby nedocházelo k dělení hospodářských jednotek a jiných souborů majetku, jejichž rozdělení by vedlo k jejich znehodnocení.

Spoludědicové se mohou dohodnout na rozdělení jednotlivých dílů. Nedojde-li mezi nimi k dohodě, budou díly přiděleny náhodným výběrem.

Některý majetek však může být z náhodného výběru vyloučen a přednostně přidělen dědici. Pravidla proto stanoví, že pozůstalý manžel nebo kterýkoli spoludědic může požádat o přednostní přidělení (*attribution préférentielle*):

- jakékoli zemědělského, obchodního, průmyslového, řemeslného nebo profesního podniku, na kterém se skutečně podílejí nebo podíleli ([článek 831 občanského zákoníku](#)). Toto přednostní přidělení se ze zákona vztahuje na každý zemědělský podnik, který nepřesahuje limity plochy stanovené nařízením Státní rady, pokud soud nerozhodl, že zůstane ve spoluvlastnictví ([článek 832 občanského zákoníku](#)). V ostatních případech podléhá konečnému rozhodnutí soudu, který rozhoduje ve věci samé;
- vlastnictví nebo práva na nájem prostor, které skutečně užívají jako své bydliště, pokud v nich v době úmrtí bydleli, a nábytek v tomto bydlišti, jakož i vozidlo zůstavitele, pokud je potřebují k uspokojování svých každodenních potřeb ([čl. 831 odst. 2 bod 1 občanského zákoníku](#)). Toto přednostní přidělení platí ze zákona ([čl. 831 odst. 3 občanského zákoníku](#));
- vlastnictví nebo práva nájmu k obchodním prostorům, které jsou skutečně používány v rámci jejich podnikání, jakož i k movitým věcem nezbytným pro toto podnikání ([čl. 831 odst. 2 bod 2 občanského zákoníku](#)). Toto přednostní přidělení podléhá konečnému rozhodnutí soudu, který rozhoduje ve věci samé;
- všech movitých věcí nezbytných k užívání zemědělského majetku (*exploitation d'un bien rural*), který zůstavitel obhospodařoval jako zemědělec nebo pachtýř, pokud nájemní smlouva pokračuje ve prospěch žadatele nebo pokud je žadateli poskytnuta nová nájemní smlouva ([čl. 831 odst. 2 bod 3 občanského zákoníku](#)). Toto přednostní přidělení podléhá konečnému rozhodnutí soudu rozhodujícího ve věci samé.

I když se přednostní přidělení uplatňuje ze zákona, není nikdy ve všech případech automatické. To znamená, že o něj musí vždy požádat pozůstalý manžel/pozůstalá manželka nebo dědic, který z něj chce mít prospěch.

2 Použijí se tato zvláštní pravidla podle práva tohoto členského státu pro dědění výše uvedeného majetku nezávisle na právu rozhodném pro dědění?

Z výše uvedených pravidel pro dědickou posloupnost, která se odchyľují od obecného práva, se pouze dvě

pravidla použijí bez ohledu na rozhodné právo pro dědictví:

- pravidla pro přednostní přidělování. Kasační soud (*Cour de cassation*) rozhodl, že „pravidla pro přednostní přidělování mají z důvodu svého hospodářského a sociálního účelu přednost před kogentními ustanoveními tak, že se mají použít ta, která jsou stanovena právem místa, kde se nemovitost nachází“. (1. občanskoprávní oddělení, 10. října 2012, odvolání č. 11-18.345, zveřejněno ve *Věstníku*);
- pravidla týkající se morálních práv autorů (*droit moral des auteurs*). Kasační soud tedy uvedl, že „právní normy, které stanoví, že ve Francii požívá osoba, která je autorem literárního nebo uměleckého díla, osobnostní právo zřízené v její prospěch, jsou kogentní.“ (1. občanskoprávní oddělení, 28. května 1991, odvolání č. 89-19.522 a 89-19.725, zveřejněno ve *Věstníku*)

3 Existují podle práva tohoto členského státu zvláštní postupy pro zajištění souladu s výše uvedenými zvláštními pravidly?

Vnitrostátní právo neobsahuje žádné zvláštní postupy, které by zajišťovaly dodržování výše uvedených zvláštních ustanovení.

■ Poslední aktualizace: 20/11/2025

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.